

Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία

01 / 20

15 Απριλίου 2020

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Επισκόπηση Τριμηνιαίας

Διεθνές περιβάλλον: Επιβράδυνση μεγέθυνσης πέρυσι, ύφεση το 2020, λόγω πανδημίας

- Η **πανδημία** του νέου κορωνοϊού προκαλεί πρωτοφανείς κλυδωνισμούς στην παγκόσμια οικονομία
 - Εκτεταμένα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας, με ισχυρό αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομική δραστηριότητα και το διεθνές εμπόριο
 - Ισχυρή δημοσιονομική και νομισματική στήριξη προκειμένου να μετριαστούν οι επιπτώσεις
- Εκτιμήσεις για **βαθιά παγκόσμια ύφεση το 2020**, χειρότερη από αυτήν του 2008-2009. Προοπτικές ανάκαμψης το 2021.
 - Πλήρης εκτίμηση των επιπτώσεων εξαιρετικά δυσχερής. Θα εξαρτηθεί από τη διάρκεια της πανδημίας και ενδεχόμενη νέα έξαρση του ιού στη διάρκεια του έτους.
- **Δ' τριμ. 2019:** Ρυθμός ανάπτυξης 1,6% στις χώρες ΟΟΣΑ, από 1,7% το προηγούμενο τρίμηνο
 - Η παγκόσμια οικονομία αναπτύχθηκε με ρυθμό 2,9% στο σύνολο του 2019, έναντι 3,6% το 2018

Διεθνές περιβάλλον: προκλήσεις μεσοπρόθεσμα

Παγκοσμίως

- Αντιμετώπιση πανδημίας νέου κορωνοϊού, εύρεση θεραπείας, μεθόδων πρόληψής του
- Δημοσιονομικές και νομισματικές πολιτικές για αντιμετώπιση επιπτώσεων του ιού
- 1^η φάση εμπορικής συμφωνίας ΗΠΑ – Κίνας, σε ισχύ οι δασμοί μέχρι τη 2^η φάση της συμφωνίας, με μερική άρση από Κίνα
- Γεωπολιτικές εντάσεις σε Μέση Ανατολή, Μεσόγειο

Ευρώπη

- Αντιμετώπιση ισχυρής έξαρσης του ιού σε μεγάλες οικονομίες (Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία)
- Συνεννόηση και συντονισμός εντός Ευρωζώνης και ΕΕ και για πολιτικές αντιμετώπισης της κρίσης (επόμενες διαφάνειες)
- Κίνδυνος νέας κρίσης χρέους
- Σχέσεις Βρετανίας – ΕΕ μετά το Brexit

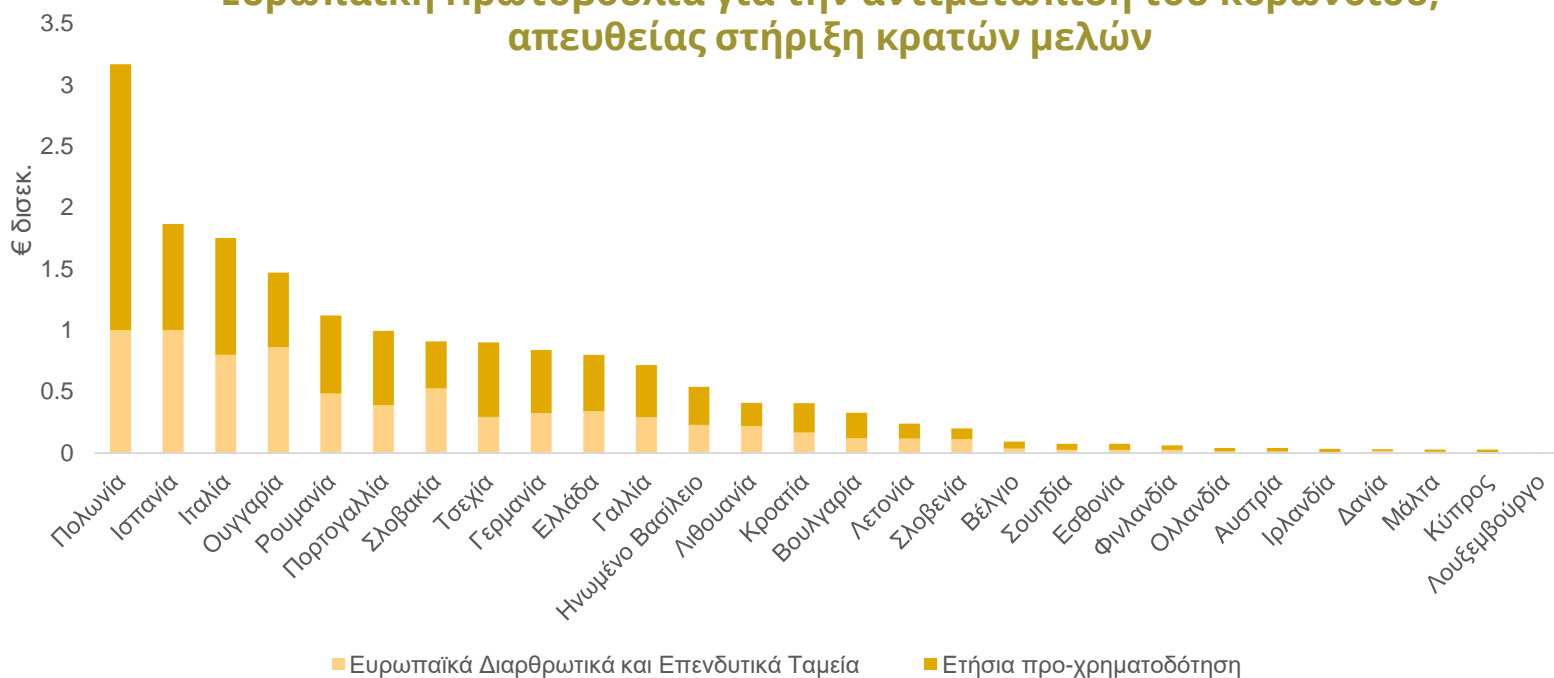
Έκτακτο πρόγραμμα αγοράς τίτλων ΕΚΤ, για πρώτη φορά και ελληνικών ενεργοποίηση γενικής ρήτρας διαφυγής Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης

- **Pandemic Emergency Purchase Programme της ΕΚΤ: €750 δισεκ.**
 - Έκτακτο μέτρο για την αντιμετώπιση των νομισματικών κινδύνων που απορρέουν από την τρέχουσα πανδημία
 - Αφορά στην αγορά ιδιωτικών και δημόσιων τίτλων
 - Μη προκαθορισμένη διάρκεια (σίγουρα μέχρι τέλος του 2020)
 - Όμοια κριτήρια επιλογής τίτλων με το υφιστάμενο APP εκτός από:
Εξαίρεση για τους τίτλους που εκδίδει η ελληνική κυβέρνηση. Υπενθυμίζεται ότι στο πλαίσιο του APP οι ελληνικοί τίτλοι δεν ήταν και παραμένουν μη επιλέξιμοι.
- Ενεργοποίηση για πρώτη φορά της **γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ)** στο πλαίσιο της στρατηγικής για άμεση και ευέλικτη ανταπόκριση στις ανάγκες της πανδημίας του νέου κορωνοϊού
- **Δυνατότητα στήριξης των κρατών - μελών με πιστωτικές γραμμές, από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας**, εφόσον κάποια χώρα το αιτηθεί, ύψους έως 2% του ΑΕΠ κάθε χώρας. Συνολικά, οι πιστωτικές γραμμές θα μπορούσαν να φθάσουν τα €240 δισεκ.

Η ΕΕ θα στηρίξει τα κράτη μέλη μέσω της πρωτοβουλίας Coronavirus Response Investment Initiative - CRII

Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού, απευθείας στήριξη κρατών μελών

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή **Επεξεργασία:** IOBE

Σημείωση: Το παρόν γράφημα αφορά μόνο την άμεση ενίσχυση των κρατών-μελών που αποτελεί ένα υποσύνολο του CRII

- Άμεση δυνατότητα ρευστότητας στους προϋπολογισμούς των κρατών-μελών (συνολική χρηματοδότηση έως €37 δισεκ.)
- ESF: Υγειονομικές δαπάνες βραχυπρόθεσμες εργασιακές ρυθμίσεις και κοινοτικές παρεμβάσεις υποστήριξης των ευπαθών κοινωνικών.
- ERDF: Χρηματοδότηση του κεφαλαίου κίνησης στις ΜμΕ
- Το Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ θα παράσχει πρόσθετη βοήθεια έως και €800 εκατ. στις χώρες που πλήττονται περισσότερο

Η ΕΕ προχωρά στην στήριξη της αγοράς εργασίας και των ΜμΕ

Support mitigating Unemployment Risks in Emergency – SURE

- Προστασία εργαζομένων που πλήττονται από την πανδημία
- Θεσπίστηκε χρηματοδοτική βοήθεια έως €100 δισεκ. στα κράτη μέλη με τη μορφή δανείων που χορηγούνται με ευνοϊκούς όρους.
- Κάλυψη κόστους των εθνικών προγραμμάτων εργασίας βραχείας διάρκειας

Προστασία ΜμΕ

- Διάθεση χρηματοδότησης έως €8 δισεκ.
 - Παροχή άμεσης χρηματοδοτικής βοήθειας στις ΜμΕ
 - €1 δισεκ. από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, ως εγγύηση στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων για παροχή ρευστότητας σε τουλάχιστον 100.000 ΜμΕ
- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
 - Πακέτο ύψους 40 δισεκ. για χρηματοδότηση ΜμΕ, από υπάρχοντα εγγυοδοτικά σχήματα
 - Δημιουργία νέου Ταμείου Εγγυήσεων ύψους € 25 δισεκ. για τη διευκόλυνση παροχής χρηματοδότησης έως και € 200 δισεκ., στοχευμένης για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας.

δ' τρίμ. 2019: **+1,0%**, έναντι +2,3% στο γ' τρίμ. '19 και 1,8% στο γ' τρίμ. '18

2019: αύξηση ΑΕΠ 1,9%, ίδιας έκτασης με το 2018

Σημαντικότερες μεταβολές στις συνιστώσες του ΑΕΠ:

- Διεύρυνση εξαγωγών κατά 4,9%, ηπιότερη από ότι ένα έτος νωρίτερα (+8,7%)
 - Κατά ¾ από περισσότερες εξαγωγές υπηρεσιών (+8,1%, από +9,2% πρόπερσι), από υψηλότερες εισπράξεις από τουρισμό και διεθνείς μεταφορές. Άνοδος εξαγωγών προϊόντων 2,2% (έναντι 8,4% το 2018)
 - Ενίσχυση εισαγωγών 2,5%, ελαφρώς μικρότερη από ότι το 2018 (+3,0%), πρωτίστως λόγω περισσότερων εισαγωγών υπηρεσιών (+6,9%). Προϊόντα: +1,5%
- Κλιμάκωση ανόδου ιδιωτικής κατανάλωσης προς το τέλος του έτους. Αύξηση καταναλωτικών δαπανών δημοσίου από εκλογικό κύκλο.
 - Αύξηση ιδιωτικής κατανάλωσης 1,8% στο δ' τρίμ., 0,8% στο σύνολο του 2019, ελαφρώς μικρότερη από ένα χρόνο πριν (1,0%). Διεύρυνση δημόσιας κατανάλωσης 2,2% (έναντι -2,5% πριν ένα έτος), αποκλειστικά από το β' τρίμ. (+9,8%).
- Στασιμότητα επενδύσεων, αντί μικρής ανόδου 1,6% πρόπερσι
 - Ο σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου αυξήθηκε 4,6%, σε αντίθεση με την πτώση του κατά 12,0% πρόπερσι. Όμως τα αποθέματα διευρύνθηκαν λιγότερο από ότι το 2018 κατά €963 εκατ.

Κρατικός Προϋπολογισμός: Μικρή υστέρηση έναντι στόχων στο δίμηνο του 2020

- **Ισοζύγιο Κρ. Προϋπολογισμού: έλλειμμα €1,11δισεκ., από €1,14 δισεκ. πέρυσι και έναντι στόχου περίπου €820 εκατ.**
- **Πρωτογενές αποτέλεσμα: πλεόνασμα €831 εκατ., σχεδόν όσο πρόπερσι (€822 εκατ.), αλλά €98 εκατ. λιγότερο του στόχου**
- Υστέρηση ως προς το στόχο από λιγότερα έσοδα λόγω:
 - Μικρότερων μεταβιβάσεων κατά €298 εκατ., λιγότερων εισπράξεων φόρων κατά €180 εκατ., αλλά και περισσότερων επιστροφών φόρων κατά €78 εκατ.
- Οριακή συγκράτηση δαπανών (-€175 εκατ.) από:
 - Λιγότερες πιστώσεις υπό κατανομή (-€202 εκατ.) και μεταβιβάσεις (-€143 εκατ.)

Τάσεις σε βραχυχρόνιους δείκτες δραστηριότητας

Βιομηχανία

- Μείωση βιομηχανικής παραγωγής το 2019 κατά 0,8% αντί +1,6% πρόπερσι
- Ευρωζώνη: -1,7%, αντί ανόδου 0,9% ένα έτος νωρίτερα.
- Σε 10 από τα 27 κράτη μέλη η παραγωγή περιορίστηκε. Η μεγαλύτερη κάμψη στη Γερμανία (-4,6%, από +1,0% το προηγούμενο έτος)

Κατασκευές

- Κάμψη στις Κατασκευές το 2019 κατά 5,5%, σε συνέχεια μείωσης 12,5% το 2018
- Υποχώρηση στα Οικοδομικά Έργα (-6,5%), αλλά κυρίως στα Έργα Πολιτικού Μηχανικού (-16,2%)

Τουρισμός

- Σημαντική επιβράδυνση της διεύρυνσης της δραστηριότητας στον Τουρισμό: +1,3% αντί +7,6% πρόπερσι

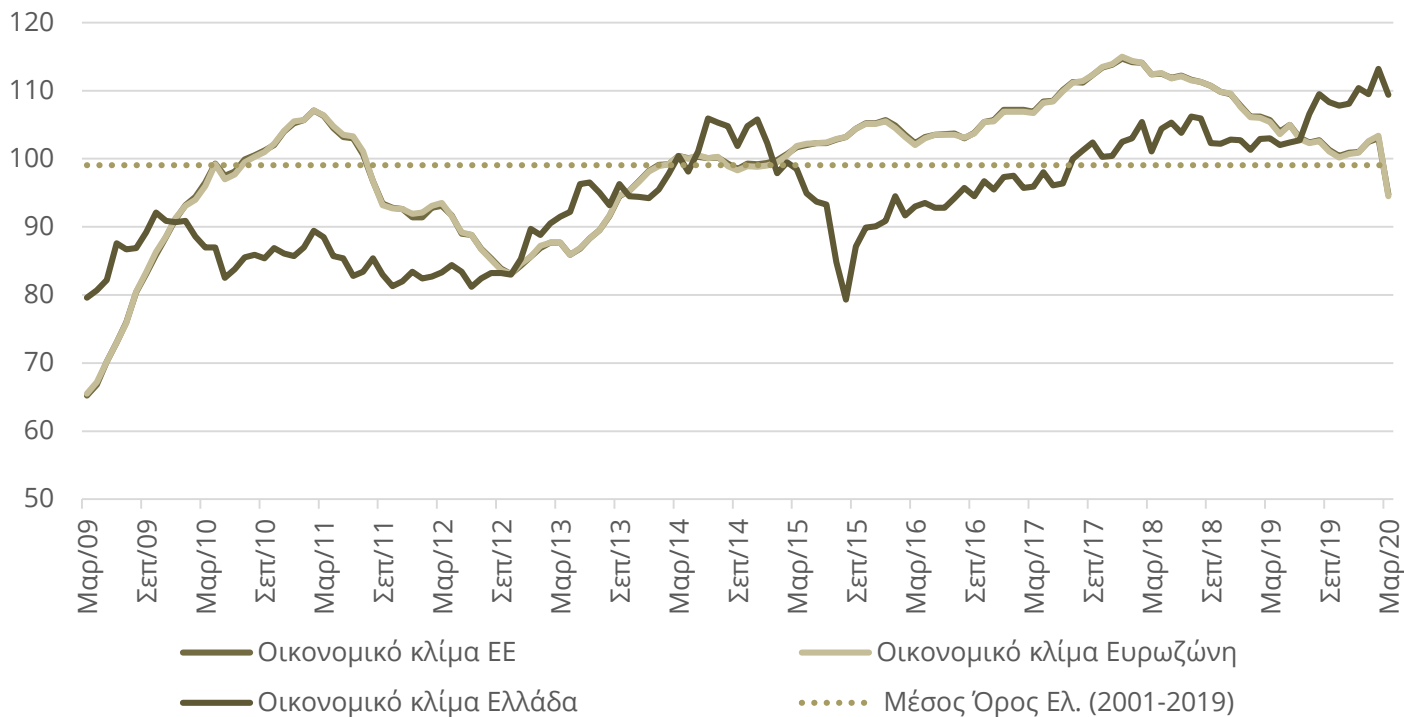
Λιανικό Εμπόριο

- Μικρή ενίσχυση της δραστηριότητας στο Λιανικό Εμπόριο το 2019, με μικρότερο ρυθμό σε σύγκριση με το 2018, 0,8% αντί 1,4%

Ελαφρά ενίσχυση Δείκτη Οικονομικού Κλίματος το α' τρίμ. σε σύγκριση με το προηγούμενο. Ωστόσο, σε μέγιστο επίπεδο από το δ' τρίμ. 2007.

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

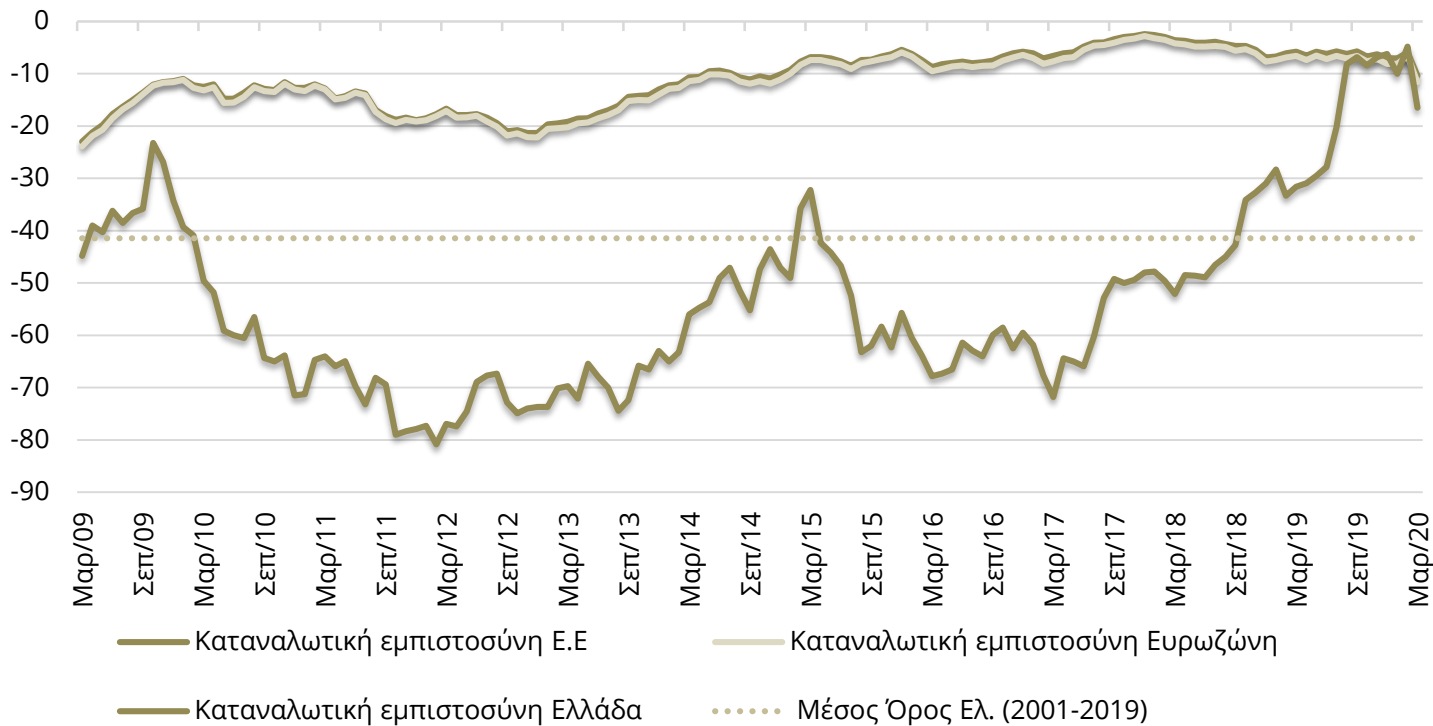

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Μικρή κάμψη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης στο α' τρίμ. 2020 Στο υψηλότερο επίπεδο από το α' τρίμ. 2002

Καταναλωτική Εμπιστοσύνη

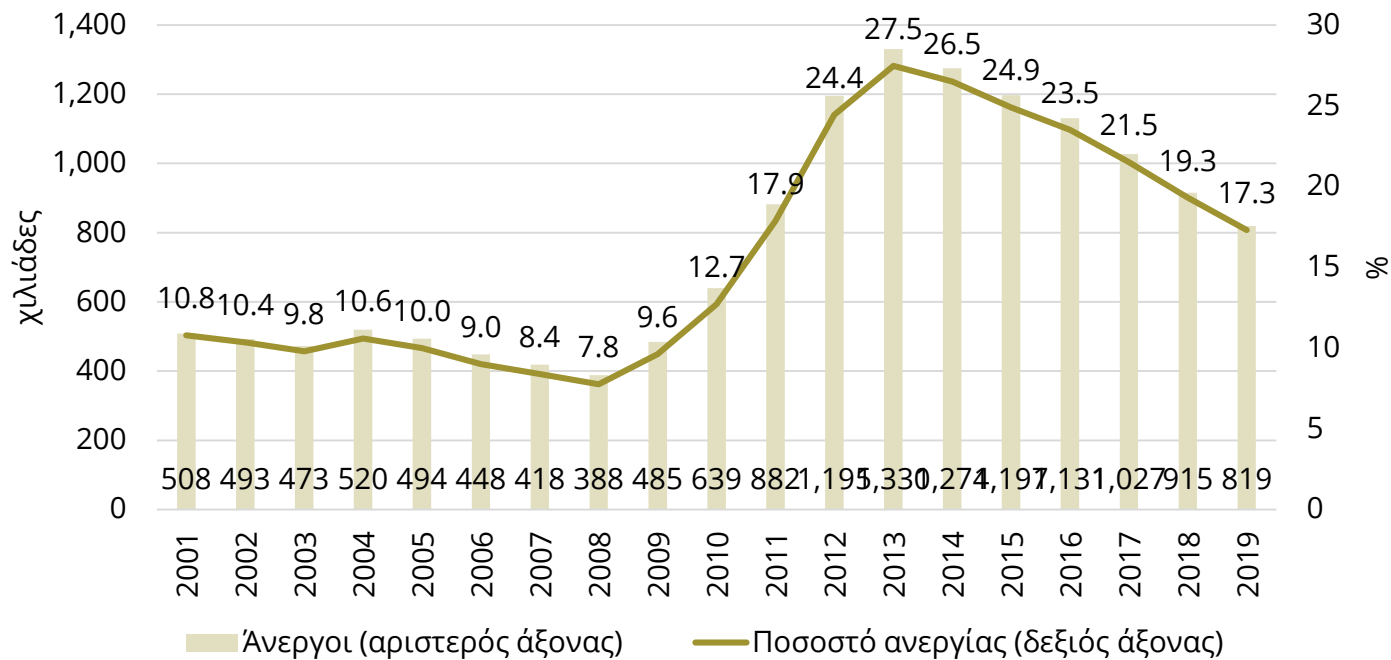

Πηγές: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αποκλιμάκωση της ανεργίας για έκτο συνεχόμενο έτος το 2019

Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα

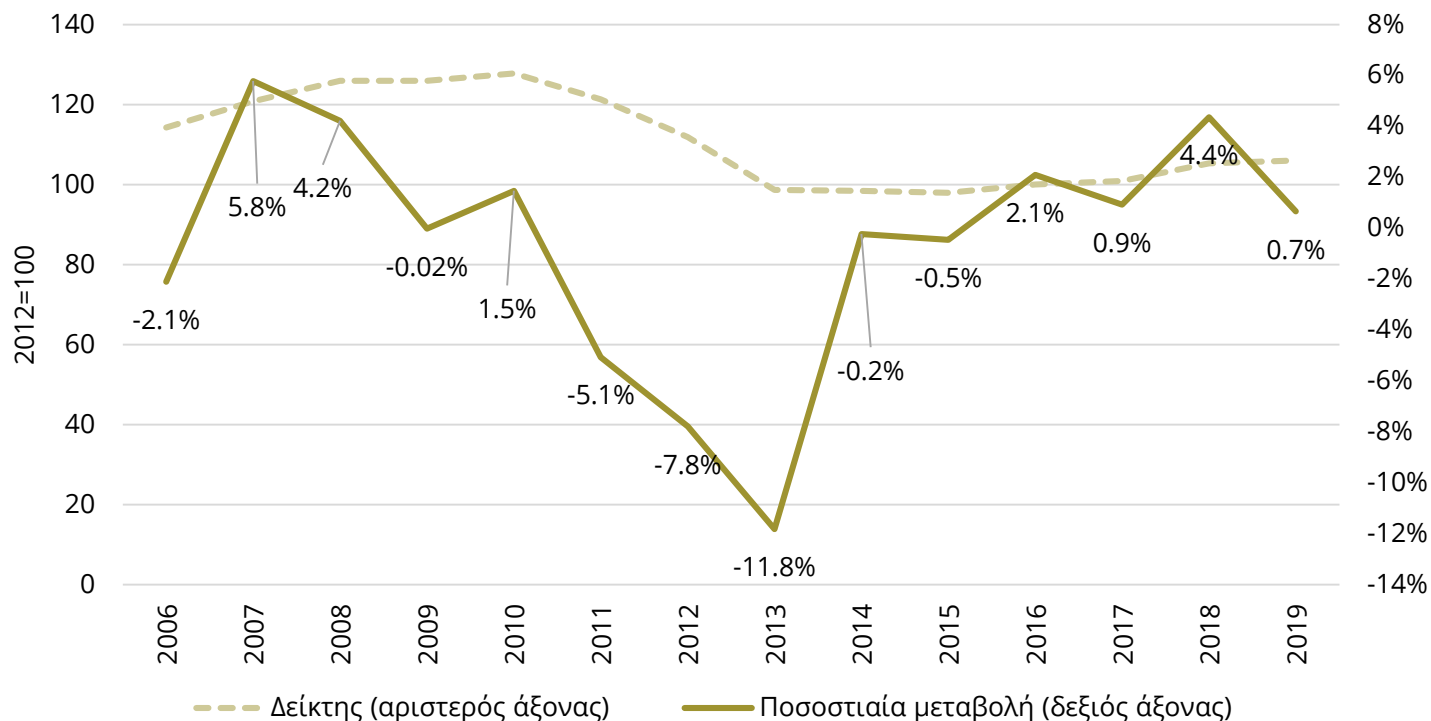
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Στο 17,3% το ποσοστό της ανεργίας το 2019 από 19,3% ένα έτος νωρίτερα
- Αύξηση απασχόλησης σε 16 κλάδους. Κυρίως σε: Μεταφορά-Αποθήκευση (+22,2 χιλ.), Τουρισμός (+20,2 χιλ.), Μεταποίηση (+19,3 χιλ.), Εκπαίδευση (+17,7 χιλ.)
- Μείωση της απασχόλησης σε 5 κλάδους. Κυρίως σε: Πρωτογενής τομέας (-16,0 χιλ.), Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών (-4,9 χιλ.), Κατασκευές (-4,0 χιλ.), Χρηματοπιστωτικές-Ασφαλιστικές δραστηριότητες (-3,4 χιλ.)

Αύξηση εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους για τέταρτο συνεχόμενο έτος, ηπιότερη εκείνης το 2018

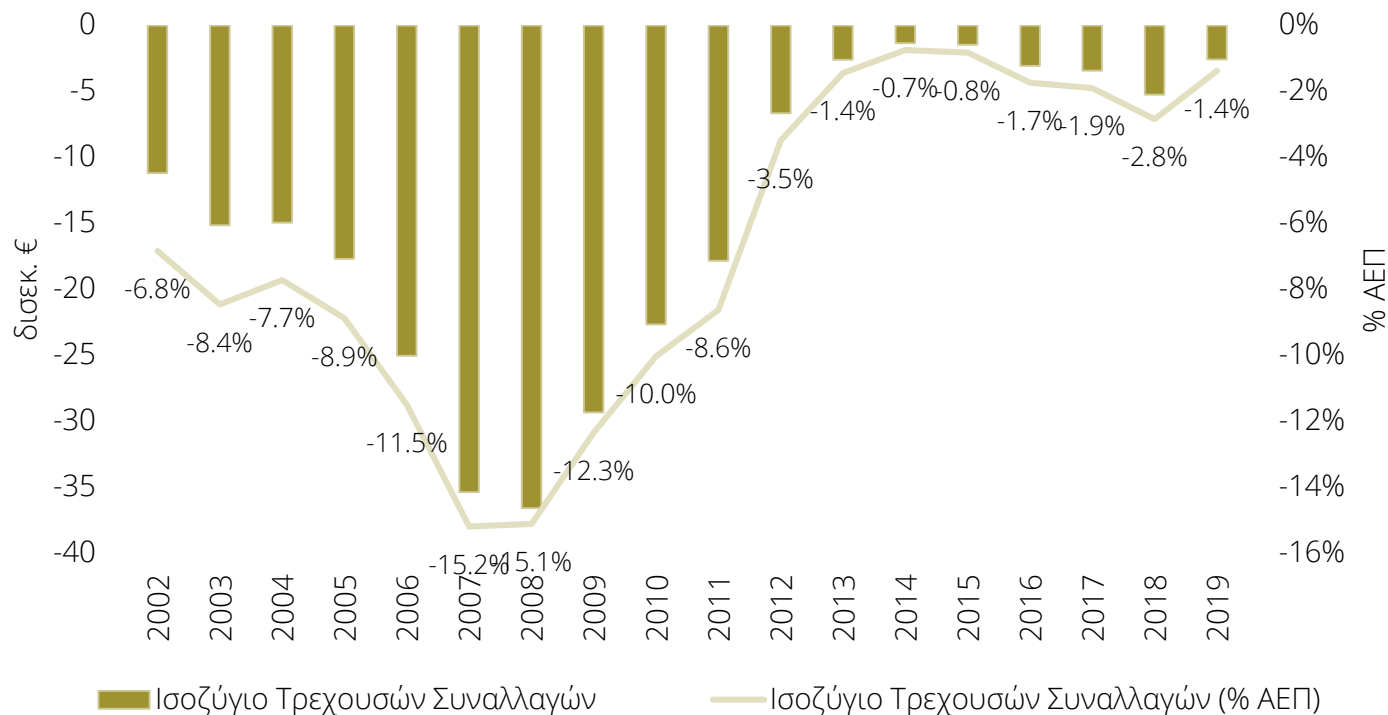
Εξέλιξη εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

➤ Άνοδος εποχικά διορθωμένου δείκτη μισθολογικού κόστους κατά 0,7% το 2019 συγκριτικά με το 2018

Συρρίκνωση ελλείμματος Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών πέρυσι, από μεγαλύτερη ενίσχυση εξαγωγών έναντι εισαγωγών

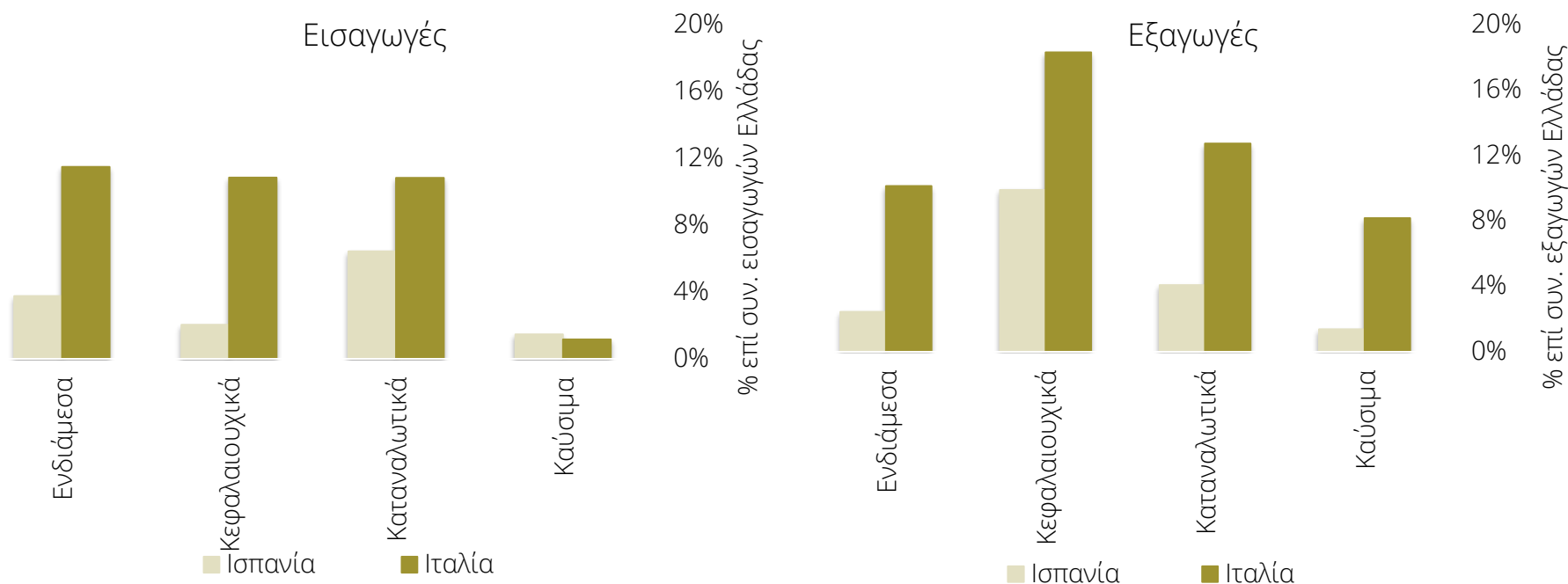
Πηγή: ΤΤΕ

- Σημαντική διεύρυνση πλεονασμάτων στο Ισοζύγιο Υπηρεσιών και Εισοδημάτων (πρωτογενών και δευτερογενών), κατά €1,8 δισεκ. και €1,2 δισεκ. αντίστοιχα
- Στην αντίθετη κατεύθυνση επενέργησε εν μέρει η αύξηση στο εμπορικό έλλειμμα κατά €344 εκατ.

Εμπόριο αγαθών με Ιταλία και Ισπανία

Σημαντικές οι εμπορικές ροές με τις δύο χώρες

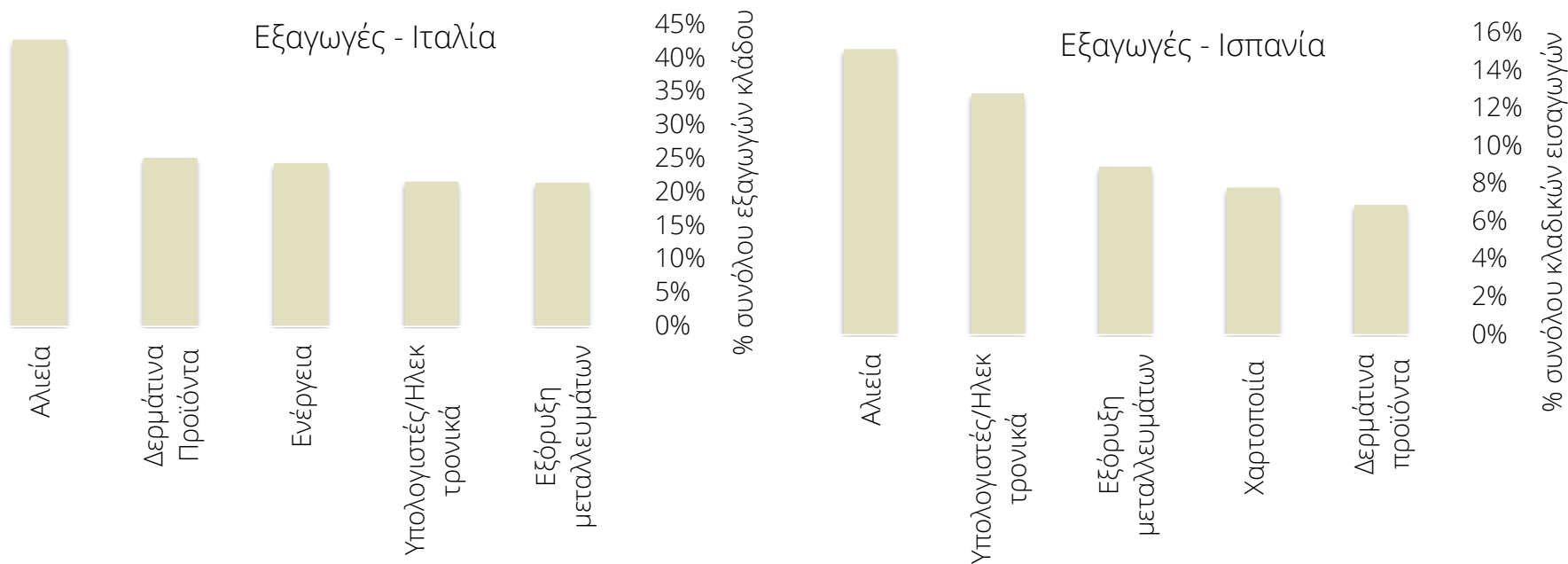

Πηγή: Eurostat (EU trade by BEC)

- Η Ιταλία αποτελεί τον πρώτο προορισμό για τις ελληνικές εξαγωγές αγαθών (περίοδος 2017-2019), με περίπου €3,4 δισεκ., δηλαδή το 10,6% των ελληνικών εξαγωγών
- Η Ισπανία είναι ο 10ος εμπορικός εταίρος της Ελλάδας σε εξαγωγές (7ος στην Ευρώπη), με μερίδιο 3,0% επί των ελληνικών εξαγωγών
- Το 11% περίπου των αγαθών που εισαγάγει η Ελλάδα (ενδιάμεσα, κεφαλαιουχικά και καταναλωτικά) προέρχονται από την Ιταλία
- Μεγάλο μέρος των εξαγωγών κεφαλαιουχικών προϊόντων προς την Ιταλία και την Ισπανία

Αρκετοί κλάδοι παρουσιάζουν αυξημένες ροές με Ιταλία και Ισπανία

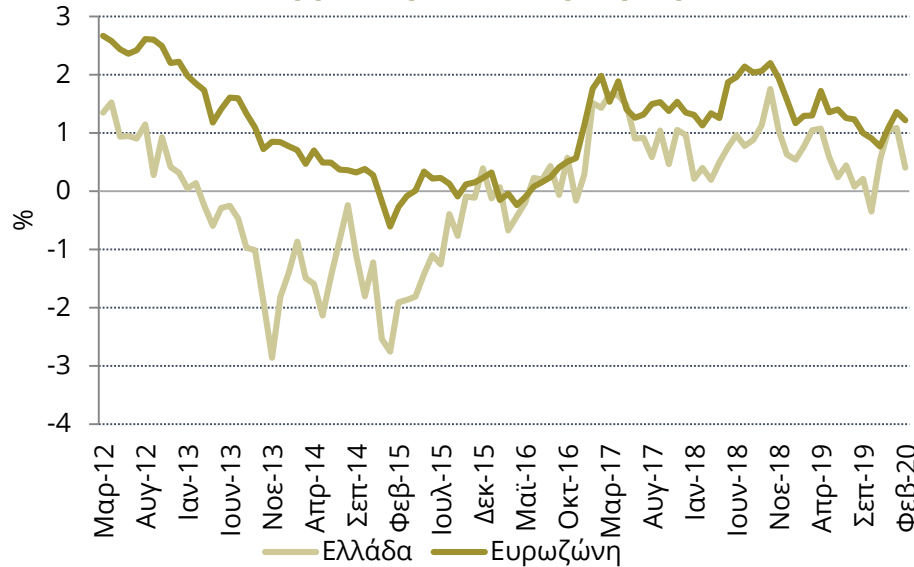
Πηγή: Eurostat (EU trade by CPA)

- Ο κλάδος της αλιείας στην Ελλάδα πραγματοποιεί το 60% των εξαγωγών του στις δύο χώρες, περισσότερο προς την Ιταλία. Ο κλάδος Δερμάτινων ειδών πραγματοποιεί 1/3 των εξαγωγών συνολικά σε αμφότερες.
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και Εξόρυξη μεταλλευμάτων επίσης εξάγουν μεγάλο μέρος των συνολικών τους εξαγωγών σε Ιταλία και Ισπανία, πάνω από το 30% αθροιστικά.

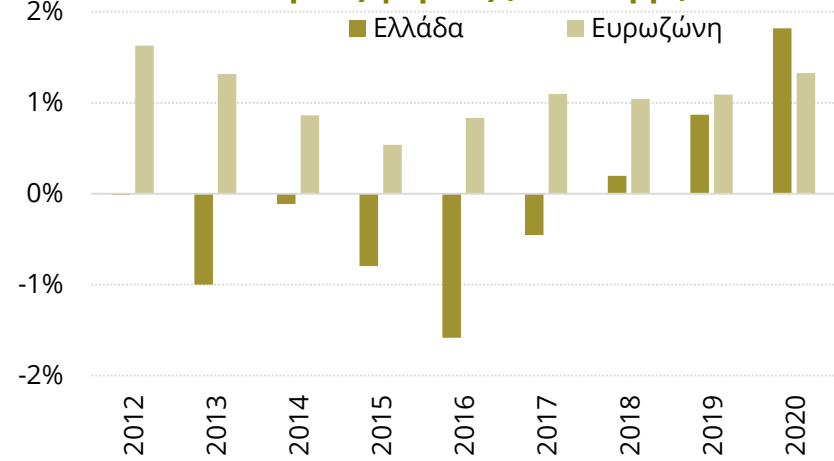

Ηπιότερη ενίσχυση τιμών το α' δίμηνο του 2020, κυρίως λόγω εγχώριας ζήτησης

Εναρμονισμένος Πληθωρισμός

ΕνΔΤΚ χωρίς ενεργειακά προϊόντα με σταθερούς φόρους (Ιαν.-Φεβρ.)

Πηγές: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Eurostat

Ευρωζώνη: Αμετάβλητος πληθωρισμός σε σύγκριση με το α' δίμηνο του 2019 (1,3% από 1,2%)

Ελλάδα: παραμένει για τέταρτη συνεχή χρονιά θετικός ο ρυθμός μεταβολής των τιμών, στο 0,5%, όσο στο πρώτο δίμηνο πέρυσι

- Αρνητική επίδραση από έμμεσους φόρους (-1,3 π.μ.), οριακά θετική από τα ενεργειακά αγαθά (0,2%). Ενίσχυση τιμών κυρίως από εγχώρια ζήτηση - λοιπών παραγόντων (+1,8 π.μ.)

Δείκτης Τιμών Παραγωγού (Ιανουάριος 2020): +3,3%, έναντι σταθερότητας πριν ένα χρόνο, λόγω Ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και Ηλεκτρικού εξοπλισμού

Κανάλια επίδρασης πανδημίας στην πραγματική οικονομία

Έντονη υποχώρηση δραστηριότητας πρωτίστως στις Υπηρεσίες, αλλά και τη Βιομηχανία, από περιοριστικά μέτρα εγχωρίως – διεθνώς

- Κλάδοι που πλήττονται κυρίως: Χονδρικό – Λιανικό Εμπόριο, Παροχή Υπηρεσιών Καταλύματος, Αποθήκευση – Μεταφορές, Εστίαση, Μεταποίηση, Τέχνες – Ψυχαγωγία
- Ισχυρή πτώση ιδιωτικής κατανάλωσης, εξαγωγών αλλά εισαγωγών
- Μείωση θέσεων εργασίας → πρόσθετες πιέσεις στη ιδιωτική κατανάλωση
- Υποχώρηση φορολογικών εσόδων, καθώς και εσόδων ασφαλιστικού συστήματος
- Αναστολή μεγάλου μέρους επενδύσεων, λόγω αβέβαιων προοπτικών
- Αλλά και αύξηση ζήτησης για συγκεκριμένες υπηρεσίες (υγείας, κοινωνικής μέριμνας, δημιουργία υπηρεσιών διαδικτύου, ταχυμεταφορών) → τονώνεται η απασχόληση συγκεκριμένων κλάδων

Σημαντικές εξελίξεις και προκλήσεις στο τραπεζικό σύστημα

- Εφόσον η κρίση είναι παρατεταμένη ή σημειωθεί νέα έξαρση του ιού, αρκετά πιθανή νέα διεύρυνση μη εξυπηρετούμενων δανείων → πιο προσεκτικές στις νέες πιστώσεις οι τράπεζες
- Αναμένεται εκτεταμένη πτώση ζήτησης για δάνεια, λόγω αυξημένης αβεβαιότητας → έντονη υποχώρηση επενδύσεων
- Αλλά και ένταξη για πρώτη φορά σε πρόγραμμα αγοράς τίτλων από την ΕΚΤ (PEPP), με εξαίρεση (waiver) των ελληνικών τίτλων από τα κριτήρια επιλεξιμότητας → δικλείδα ασφαλείας για το τραπεζικό σύστημα, πολύ σημαντικό εργαλείο για την ανάκαμψη
- Επίσπευση εφαρμογής Προγράμματος «ΗΡΑΚΛΗΣ» για ΜΕΔ, η οποία εκκρεμεί

Κομβικός ο ρόλος του κράτους σε πολλά επίπεδα

- Μέτρα προστασίας δημόσιας υγείας, όμως με δημοσιονομικό αντίκτυπο, από περιορισμό εσόδων
- Δημοσιονομικές παρεμβάσεις για τη στήριξη επιχειρήσεων, εργαζόμενων και ανέργων λόγω υγειονομικής κρίσης, προϋπολογισμού €6,8 δισεκ. (επόμενη διαφάνεια)
 - *Οι επιδράσεις στις δαπάνες θα ολοκληρωθούν με τη λήξη των μέτρων, όμως εκείνες στα έσοδα θα συνεχιστούν, αναλόγως των αλλαγών στην οικονομική δραστηριότητα*
- Προγράμματα παροχής ρευστότητας και στήριξης επενδύσεων (επόμενη διαφάνεια)
- Καθοριστικός ο ρόλος δημόσιων επενδύσεων και επενδύσεων σε αποκρατικοποιήσεις-παραχωρήσεις για τις επενδύσεις
 - *Απαιτείται επιτάχυνση αδειοδοτικών διαδικασιών*

Προκειμένου να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις της κρίσης ανακοινώθηκαν έκτακτα μέτρα στήριξης της οικονομίας

Δημοσιονομική τόνωση ύψους 3,6% του ΑΕΠ

- Αναστολές φορολογικών υποχρεώσεων άνω των €2,1 δισεκ.
- Αναστολές ασφαλιστικών υποχρεώσεων και καλύψεις ασφαλιστικών εισφορών ύψους €1,6 δισεκ.
- Έκτακτη οικονομική ενίσχυση προς μισθωτούς και ανέργους €1,4 δισεκ.
- Έκτακτες δαπάνες για τη δημόσια υγεία
- Ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα
- Κάλυψη μέρους του επιδόματος Πάσχα εργαζομένων που έχουν τεθεί σε προσωρινή αναστολή της εργασιακής σχέσης τους και καταβολή του στους εργαζόμενους στη δημόσια υγεία
- Ενίσχυση μέσω του χρηματοδοτικού σχήματος της «επιστρεπτέας προκαταβολής» για τις ΜΜΕ

Τόνωση ρευστότητας & χρηματοδότησης ιδιωτικού τομέα, και από ευρωπαϊκούς πόρους

- Μηχανισμός παροχής εγγυήσεων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για σύναψη δανείων κεφαλαίου κίνησης έως €6 δισεκ.
- Παροχή ρευστότητας από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΚΤ) στις τράπεζες για τη χορήγηση νέων επιχειρηματικών δανείων έως €2 δισεκ.
- Εγγυοδοτικός μηχανισμός σε συνεργασία με την ΕΚΤ, για επενδυτικά δάνεια έως €500 εκατ.
- Αύξηση πόρων της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας κατά €250 εκατ., για χορήγηση δανείων σε επιχειρήσεις που πλήττονται από τον κορωνοϊό, με επιδότηση 100% του επιτοκίου για 2 έτη
- Προσωρινή επιδότηση επιτοκίου για ενήμερα επιχειρηματικά δάνεια
- Υπό προϋποθέσεις προσωρινή αναστολή καταβολής δόσεων

Καθοριστικοί παράγοντες μακροοικονομικών μεταβλητών το 2020:

- Διάρκεια τρέχουσας πανδημίας κορωνοϊού, εγχωρίως και διεθνώς, και ενδεχόμενο νέας έξαρσης του ιού εντός του έτους
- Ένταση και εξέλιξη στο χρόνο (time profiling) ύφεσης στην Ευρωζώνη (κύριος εμπορικός εταίρος)
- Μέγεθος και διάρκεια παρεμβάσεων πολιτικής εγχωρίως για την αντιμετώπιση της κρίσης
- Μέγεθος και διάρκεια παρεμβάσεων πολιτικής σε επίπεδο ΕΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης
- Μεταβολή τιμής πετρελαίου

Εναλλακτικές υποθέσεις εξέλιξης των παραγόντων διαμορφώνουν διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια

Βασικό Σενάριο:

- Διατήρηση πλειονότητας προστατευτικών εσωτερικών έως τα μέσα Μαΐου, κατόπιν σταδιακή άρση τους
- Σταδιακή άρση από τέλος Μαΐου μέτρων για διεθνείς επιβατικές μεταφορές, στην Ελλάδα και διεθνώς
- Επέκταση κρατικών μέτρων στήριξης μέχρι τέλος Μαΐου
- Οικονομική δραστηριότητα Ευρωζώνης: ύφεση το 2020 έντασης 1,5*ύφεση του 2009 (6,7%)

➔ Οι τουριστικές επιχειρήσεις θα μπορούν να δεχθούν διεθνή τουρισμό σε σημαντικό μέρος της τουριστικής περιόδου

Δυσμενές Σενάριο:

- Διατήρηση πλειονότητας προστατευτικών εσωτερικών έως τέλος Ιουνίου, κατόπιν σταδιακή άρση τους
- Σταδιακή άρση από τέλος Ιουνίου μέτρων για διεθνείς επιβατικές μεταφορές, στην Ελλάδα και διεθνώς
- Επέκταση κρατικών μέτρων στήριξης μέχρι τέλος Ιουλίου
- **Εναλλακτικά, ίδια διάρκεια μέτρων με βασικό σενάριο και νέα έξαρση ιού – επαναφορά από Νοέμβριο**
- Οικονομική δραστηριότητα Ευρωζώνης: ύφεση το 2020 έντασης 2,0*ύφεση του 2009 (9,0%)

➔ Οι τουριστικές επιχειρήσεις θα μπορούν να δεχθούν διεθνή τουρισμό σε μικρό μέρος της τουριστικής περιόδου, ενώ πολλές δεν θα έχουν κίνητρο λειτουργίας

Εργαλεία μακροοικονομικών προβλέψεων

Συνδυασμός:

- A) Εκτίμηση επίδρασης εξωτερικής διαταραχής (ύφεση στην Ευρωζώνη), με Διανυσματικό Υπόδειγμα Διόρθωσης Λαθών (VECM) IOBE
- B1) Εκτίμηση εγχώριας διαταραχής στην πλευρά της παραγωγής (υποθέσεις μεταβολής παραγωγής σε 12 βασικούς τομείς)
- B2) Εκτίμηση εγχώριων διαταραχών στην πλευρά της ζήτησης, σε i) δημόσια κατανάλωση (από έκτακτες δαπάνες), ii) ιδιωτική κατανάλωση (από ισχυρή άνοδο ανεργίας), iii) σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου

Προβλέψεις (Βασικό Σενάριο)

- Δημόσια κατανάλωση: $\approx +4,5\%$
- Ιδιωτική κατανάλωση: $\approx -4,0\%$
- Επενδύσεις: $> -17\%$
- Ύφεση: $\approx 5,0\%$
- Ανεργία: 19,3%
- Αντιπληθωρισμός: 2,0%

Προβλέψεις (Δυσμενές Σενάριο)

- Δημόσια κατανάλωση: $\approx +7,5\%$
- Ιδιωτική κατανάλωση: $\approx -8,0\%$
- Επενδύσεις: $> -30\%$
- Ύφεση: $\approx 9,0\%$
- Ανεργία: 21,2%
- Αντιπληθωρισμός: 3,0-3,5%

Ειδική μελέτη

*Η σημασία των κινητών επικοινωνιών και της
ευρυζωνικότητας στο νέο αναπτυξιακό πρότυπο
της ελληνικής οικονομίας*

Ένας «βίαιος» ψηφιακός μετασχηματισμός εν εξελίξει...

- Λόγω της παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης, παραδοσιακές λειτουργίες και διαδικασίες της οικονομίας αναμορφώνονται ώστε να προσαρμοστούν σε ψηφιακό περιβάλλον.
 - τηλεεκπαίδευση, τηλεργασία, e-government, e-commerce, e-banking
- Σημαντική αύξηση κίνησης τον Μάρτιο σε σχέση με Φεβρουάριο (πηγή: ΕΕΚΤ)
 - **Κινητή: + 21,3% σε δεδομένα και 14,5% σε λεπτά ομιλίας,**
 - **Σταθερή τηλεφωνία: 36% στα δεδομένα και 46% στα λεπτά ομιλίας,**
- Σχετικά αποδοτική προσαρμογή δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Ωστόσο, η αποτελεσματικότητα βασίζεται αφενός στις δεξιότητες των χρηστών, αφετέρου στις επενδύσεις σε ευρυζωνικές υποδομές
- Πλήθος μελετών IOBE για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Πιο πρόσφατη μελέτη για λογαριασμό Ένωσης Εταιρειών Κινητής Τηλεφωνίας (ΕΕΚΤ) για τη σημασία των κινητών επικοινωνιών και της ευρυζωνικότητας*

*Το πλήρες υλικό της μελέτης διαθέσιμο εδώ: http://iobe.gr/research_dtl.asp?RID=192

Σκοπός μελέτης

Ανάδειξη σημασίας των κινητών επικοινωνιών και ευρυζωνικότητας στο νέο αναπτυξιακό πρότυπο της ελληνικής οικονομίας

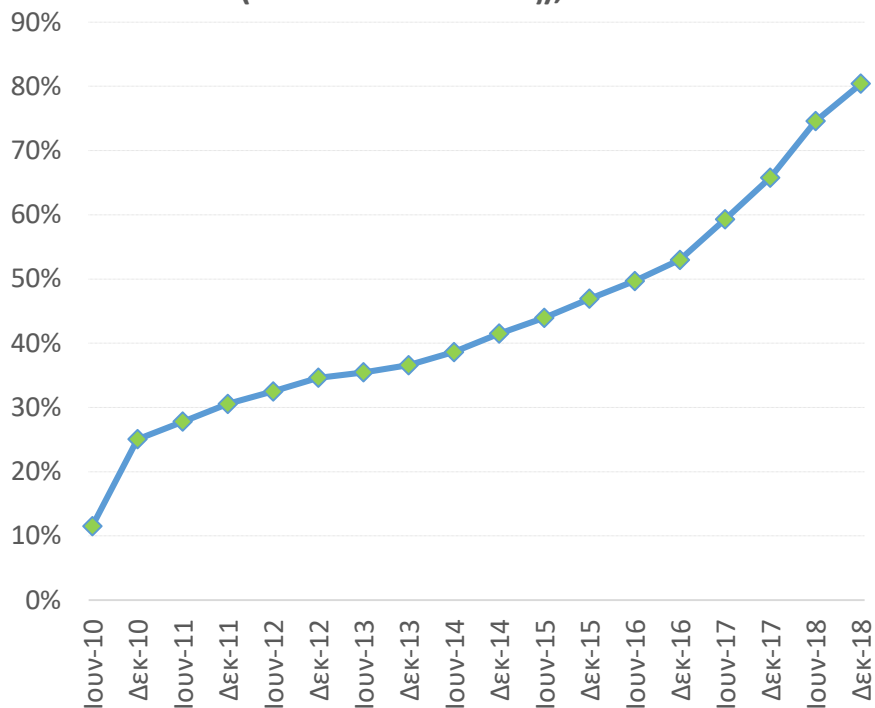
Ποσοτικοποίηση συνολικής συνεισφοράς κλάδου στην εγχώρια οικονομία

Ποσοτικοποίηση δυνητικής επίδρασης από ποιοτική ενίσχυση της χρήσης των κινητών επικοινωνιών σε σειρά από ψηφιακές λειτουργίες όπου η χώρα υστερεί, σύμφωνα με τους δείκτες DESI

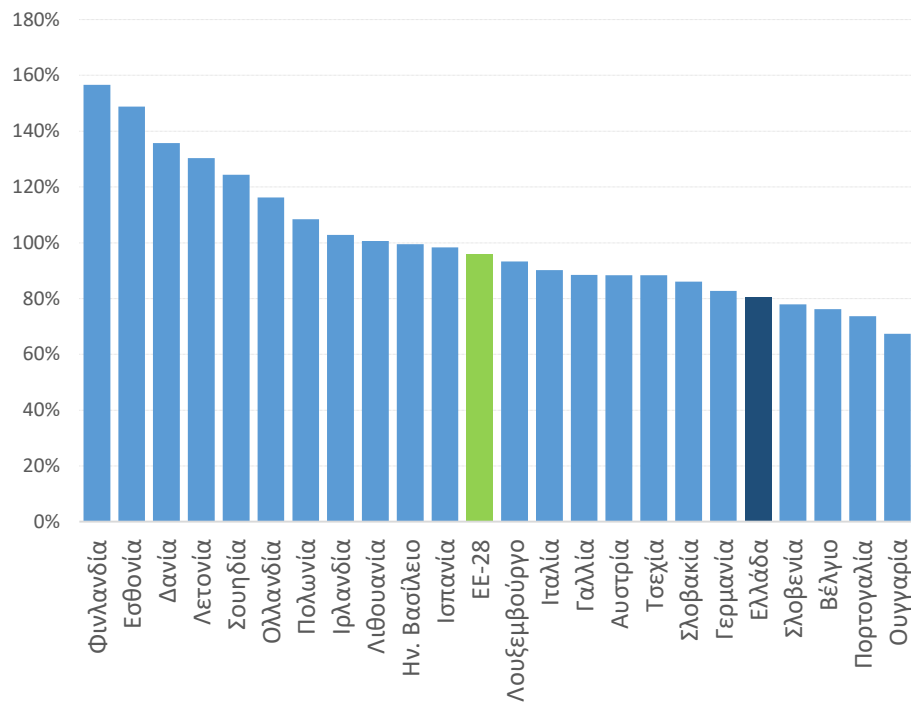

Η διείσδυση των κινητών ευρυζωνικών επικοινωνιών στην Ελλάδα ακολουθεί σταθερά ανοδική πορεία

Διείσδυση κινητής ευρυζωνικότητας στην Ελλάδα (ανά 100 κατοίκους), 2010-2018

Διείσδυση κινητής ευρυζωνικότητας στην ΕΕ (ανά 100 κατοίκους), 2018

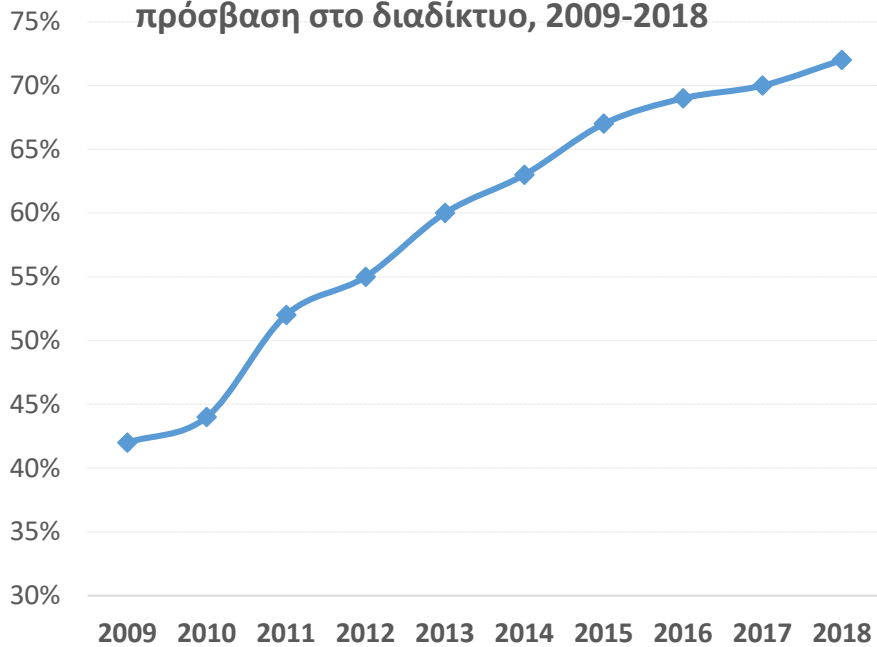

Πηγή: ΟΟΣΑ

Παρά την αύξηση της πρόσβασης στο διαδίκτυο... αυτή υπολείπεται σε σχέση με άλλες χώρες-μέλη

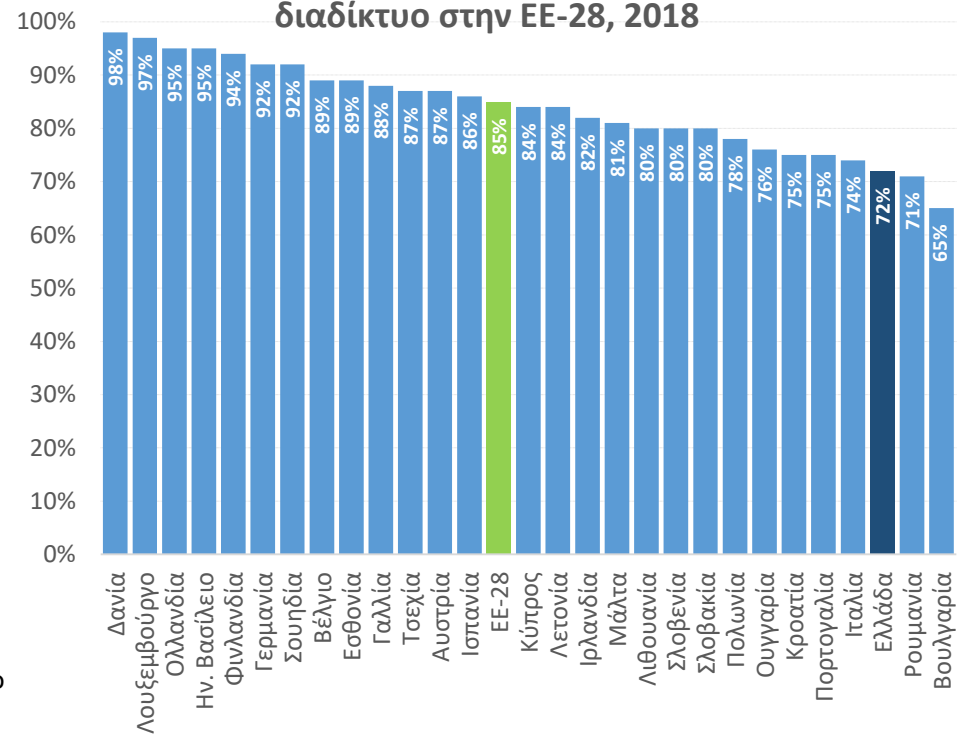
Ποσοστό πληθυσμού στην Ελλάδα με πρόσβαση στο διαδίκτυο, 2009-2018

(*) Ποσοστό του πληθυσμού με πρόσβαση στο διαδίκτυο το α' τρίμηνο κάθε έτους

Πηγή: Eurostat

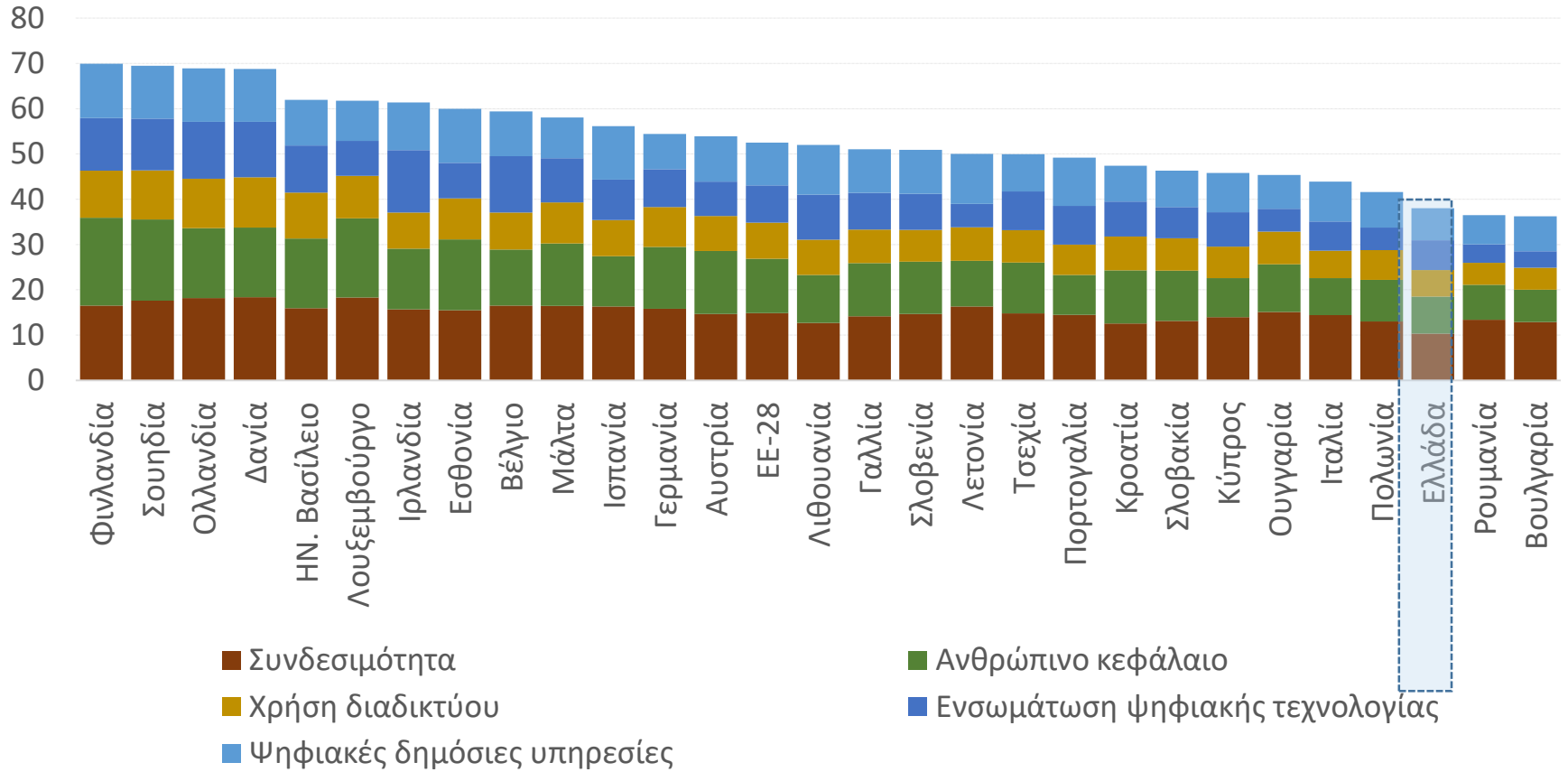
Ποσοστό πληθυσμού με πρόσβαση στο διαδίκτυο στην ΕΕ-28, 2018

Η Ελλάδα υπολείπεται στον τομέα του ψηφιακού μετασχηματισμού σε σχέση με τις άλλες χώρες της ΕΕ

Δείκτης Ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI), 2019

Πηγή: Digital Economy and Society Index

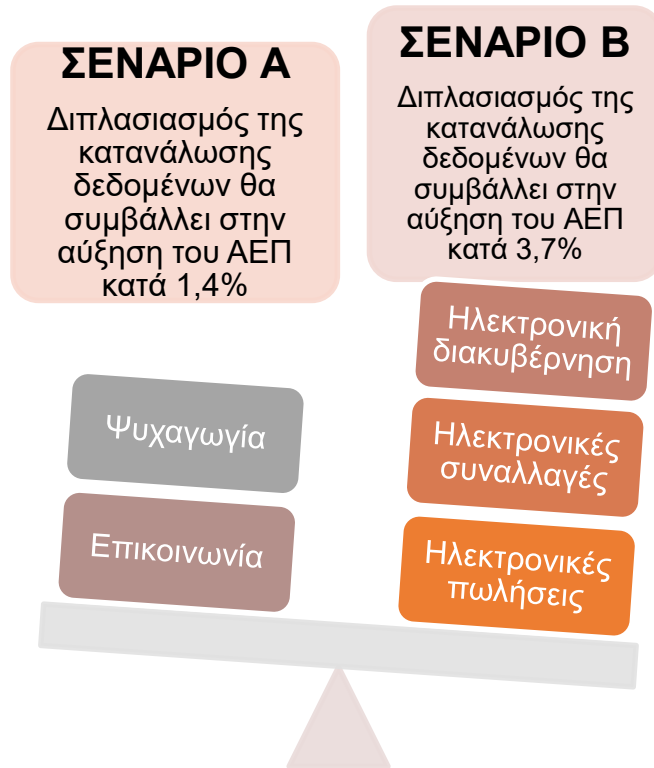
Σενάρια ανάπτυξης με βάση την αυξανόμενη χρήση δεδομένων μέσω κινητών επικοινωνιών στην περίπτωση της Ελλάδας

Η υπηρεσία δεδομένων μέσω κινητών επικοινωνιών αποτελεί πλέον σημαντική πηγή εσόδων για τις εταιρίες κινητής διεθνώς, δίνοντας ταυτόχρονα στους χρήστες τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν εφαρμογές που διευκολύνουν την καθημερινότητά τους

Η χρήση δεδομένων από κινητές επικοινωνίες επιδρά θετικά στην οικονομική δραστηριότητα

- **Σενάριο Α:** Το όφελος στην ελληνική οικονομία, σε όρους ΑΕΠ, από διπλασιασμό της κατανάλωσης mobile data με τον υφιστάμενο τρόπο χρήσης του διαδικτύου μπορεί να φτάσει και τα **€2,6 δισεκ.**
- **Σενάριο Β:** Το όφελος είναι αρκετά υψηλότερο (**+€6,8 δισεκ.**) στην περίπτωση που ο διπλασιασμός της χρήσης mobile data στην Ελλάδα τροφοδοτείται από την αυξημένη χρήση υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης (e-gov, e-banking, e-commerce)

Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

Ο κλάδος κινητών επικοινωνιών αποτελεί σημαντικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης

Εμμένει το ψηφιακό χάσμα πάρα την άμβλυση που καταγράφεται τα τελευταία χρόνια

- Καλοί ρυθμοί ανόδου αλλά υστέρηση σε σχέση με τις άλλες χώρες-μέλη της ΕΕ
- Διαφορές και στα ποιοτικά χαρακτηριστικά (π.χ. λόγοι χρήσης διαδικτύου) μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ

Η ανάπτυξη του δικτύου 5^{ης} γενιάς προσφέρει αναπτυξιακές ευκαιρίες για τη χώρα

- Μπορεί να συμβάλλει στον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας
- Αύξηση της κίνησης δεδομένων σε συνδυασμό με ενίσχυση των ηλεκτρονικών συναλλαγών από πολίτες και επιχειρήσεις αναμένεται να συνεισφέρει στο ΑΕΠ και στα δημόσια έσοδα, αλλά και να διευκολύνει την καθημερινότητά μας όπως άλλωστε έχει δείξει και η τρέχουσα κρίση

Σημαντικές οι άμεσες επιδράσεις στην οικονομία. Ακόμα πιο σημαντικές οι πολλαπλασιαστικές επιδράσεις

- Σε όρους ΑΕΠ, η συμβολή εκτιμάται σε €3,9 δισεκ. το 2018 (ή 2,1% του ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας)
- Σε όρους απασχόλησης εκτιμάται στις 59 χιλ. θέσεις εργασίας το 2018

Ανάγκη για ευνοϊκότερο ρυθμιστικό πλαίσιο και επανασχεδιασμό της φορολογίας

Προϋποθέσεις

- Ρυθμιστικό πλαίσιο / Φιλικό επενδυτικό περιβάλλον
- Ψηφιοποίηση υποδομών
- Κίνητρα για χρήση ψηφιακών υπηρεσιών
- Βελτίωση ψηφιακών δεξιοτήτων

Εμπόδια

- Διαδικασίες που δημιουργούν ασάφειες και οδηγούν σε καθυστερήσεις
- Η Ελλάδα υπολείπεται στη διείσδυση του διαδικτύου και στην υιοθέτηση νέων τεχνολογιών
- Υψηλότερη φορολογία για υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας στην ΕΕ

Ευκαιρία: Η «βίαιη» προσαρμογή κατά την τρέχουσα κρίση ίσως μπορεί να αξιοποιηθεί ως μία ευκαιρία να διατηρηθεί αυτή η δυναμική και μετά την αποκατάσταση των κοινωνικοοικονομικών λειτουργιών της χώρας.

- Υποχρεωτική ψηφιακή χρήση ενός, μικρού έστω, αλλά κομβικού αριθμού υπηρεσιών: έχει αποδειχθεί ότι λειτουργεί
- **Αλλά και** ανάγκη γεφύρωσης ψηφιακού χάσματος: οικοδόμηση ψηφιακών δεξιοτήτων για όλους
 - Δεν είναι επιλογή η αντιμετώπισή του ως αποκλειστικού προβλήματος των «τεχνολογικά αναλφάβητων» που πρέπει οι ίδιοι να επιλύσουν
 - Αντίθετως, οφείλει να αποτελέσει στρατηγική προτεραιότητα για τη χώρα

Ευχαριστούμε πολύ!

www.iobe.gr

twitter.com/IOBE_FEIR